

De meivakantie is begonnen. Veel scholen zijn vrij en veel mensen hebben voor deze weken een vakantie geboekt. Voor de thuisblijvers staan een paar leuke activiteiten in deze Nieuwsbrief, zowel binnen als buiten. Kijkt u eens naar de tentoonstellingen, erg leuk om met kinderen naar toe te gaan. Bij de HKB-wandelingen op 3 en 17 mei zijn ook nog een paar plaatsen vrij. U kunt zich dus nog aanmelden. Natuurlijk kunt u hier een stukje geschiedenis lezen en een kort verslag van de vergadering van 31 maart. Bijzondere aandacht is er voor de uitgereikte Meester Pluimprijs, het 40-jarig HKB-jubileum van Jan van der Laan en het afscheid van de oude en voorstellen van de nieuwe secretaris van de Historische Kring Baerne. Met informatie over een nieuwe podcast en gevraagde informatie door de Oudheidkamer is het weer een volle Nieuwsbrief geworden.

Veel leesplezier!

Ans van Egdome en Johanna Hébuterne

Nieuwe tentoonstelling:

"Ja, mevrouw!" – Het leven van dienstboden in Baarn

Vanaf 20 mei is in de Oudheidkamer een nieuwe tentoonstelling te zien over het leven van dienstboden in Baarn rond 1900. Onder de titel "Ja, mevrouw!" nemen we bezoekers mee in de wereld achter de voordeur van de grote huizen en villa's. Hoe zag een werkdag eruit? Wie waren deze jonge vrouwen (en mannen) die in dienst gingen? En hoe was het om te wonen en werken in het huis van een ander? Aan de hand van verhalen, voorwerpen en beelden wordt het dagelijks leven van de bediening zichtbaar gemaakt.

Bijzonder aan deze tentoonstelling is dat bezoekers niet alleen

kijken, maar ook zelf kunnen ervaren hoe het werk eraan toeging. In verschillende kamers van het 'huis' kunnen – vooral jonge bezoekers – zelf aan de slag met historische klusjes, zoals tafeldekken, de was doen of een bed opmaken.

Met deze tentoonstelling wil de Historische Kring Baerne een vaak onderbelicht onderdeel van de Baarnse geschiedenis tot leven brengen, voor jong en oud.

Persoonlijke noot van de coördinator

Als coördinator tentoonstellingen vond ik het bijzonder om me te verdiepen in het leven van de bediening. Het zijn juist deze verhalen van het dagelijks leven die vaak minder zichtbaar zijn, maar ontzettend

Ja, mevrouw!
Het leven van dienstboden in Baarn

"Kom jij het huis van meneer en mevrouw netjes maken?"

Opening 20 mei 2026
Hoofdstraat 1a (onder de bibliotheek)
Woensdag 14.00 - 16.00 uur
Zaterdag 11.00 - 15.00 uur

HISTORISCHE KRING
Baerne
sinds 1974

Postadres: Postbus 326, 3740 AH Baarn • **Bezoekadres Oudheidkamer:** Hoofdstraat 1a, 3741 AC Baarn
Telefoon: (035) 54 303 77 (tijdens openingsuren) • **Openingstijden:** woensdag 14 - 16 uur, zaterdag 11 - 13 uur.
www.historischekringbaerne.nl • info@HistorischeKringBaerne.nl

veel vertellen over hoe mensen vroeger leefden en werkten. Bij het maken van deze tentoonstelling heb ik geprobeerd om niet alleen informatie te geven, maar vooral een ervaring te creëren. Ik hoop dat bezoekers – jong en oud – even kunnen voelen hoe het was om in dienst te zijn rond 1900. Ik nodig iedereen van harte uit om een kijkje te komen nemen.

Koen Seubring, coördinator Tentoonstellingen

Algemene Vergadering 31 maart en Bestuursvergadering 13 april

De Algemene vergadering van de Historische Kring Baerne in de Herberg van Paulus werd door ongeveer 40 leden bijgewoond. Op de agenda stonden de volgende punten: Notulen 24-3-2025 (goedgekeurd), Jaarverslag 2025 (goedgekeurd), financieel Jaarverslag en Begroting (goedgekeurd), Verslag Kascommissie (in orde bevonden-tevens benoeming nieuwe Kascommissie), Mandaat gevraagd en gekregen voor verlenging Beleidsplan 2029 (i.v.m. wijziging subsidieverlening van de Gemeente).

Tevens werd de Meester Pluimprijs uitgereikt aan Wil Hordijk en werd Jan van der Laan in het zonnetje gezet vanwege zijn 40-jarig HKB-jubileum.

Aftredende en herkiesbare bestuursleden waren: Taco Hofstra (aftredend en herkiesbaar); Klaas Boer stopt als secretaris en wordt opgevolgd door Mark van Laanen; Mariette van Oosterwijk Bruyn (aftredend-functie vacant). Petra Spigt is 1 januari 2026 gestopt als voorzitter van de HKB, een nieuwe voorzitter wordt door het bestuur gekozen in de Bestuursvergadering van 13 april.

Bestuursvergadering 13 april 2026. In deze vergadering is Machteld Olthof gekozen als voorzitter van de Historische Kring Baerne. De overige bestuursfuncties zijn, met werkgroepen en aandachtsgebieden, vastgesteld en gecommuniceerd met leden en media.

Wie weet meer over dit Theehuis?

De Oudheidkamer van de HKB heeft een grote collectie foto's. Veel daarvan staan al op de website www.historischekringbaerne.nl.

Er zijn echter ook foto's in het archief waar weinig of niets van bekend is, daarom weer een vraag om informatie.

Wie kan er meer zeggen over dit Theehuis, welke volgens de tekst op de foto in Lage Vuursche heeft gestaan.

Graag uw reactie naar

communicatie@historischekringbaerne.nl.

Lage Vuursche Theehuis "De Oude Beuk"

HKB secretaris Klaas Boer neemt afscheid, Mark van Laanen volgt hem op

In de vergadering van 31 maart nam Klaas Boer afscheid als secretaris van de HKB. In 2024 is hij lid geworden van de Historische Kring Baerne en toen werd hij meteen gevraagd voor de vacante functie van secretaris. Klaas heeft nu aangegeven te willen stoppen om meer tijd te hebben voor zijn hobby's. Hij onderhoudt en rijdt graag op 50er en 60er jaren brommers en ontwerpt, maakt en restaureert glas-in-lood ramen. Hij heeft daarvoor een atelier op het industrieterrein aan de Hermesweg. Zijn functie wordt overgenomen door Mark van Laanen, hij stelt zichzelf aan u voor:

"Nooit gedacht dat ik mezelf zou voorstellen als bestuurslid van de Historische Kring Baerne. Soms lopen dingen blijkbaar anders dan je denkt. Ik woon nu al bijna de helft van mijn leven in Baarn en gaf (en geef) al die tijd les aan Het Baarnsch Lyceum. Als docent Klassieke Talen heb ik in die tijd een paar duizend jonge Baarners zien binnenkomen, opgroeien en weer vertrekken en heb ik hun ouders leren kennen. Al doende heb ik een

aardig beeld gekregen van de inwoners van Baarn. In die zin ben ik redelijk ingeburgerd. Maar toch ook weer niet.

In Rome ken ik overal de weg. Zet me daar ergens in een straat, in een museum, in een kerk of op een opgraving en ik begin te vertellen en ga daar net zolang mee door als mijn gehoor dat toestaat. Het vreemde is dat me dat in mijn eigen omgeving niet lukt. Die 35 jaar waren niet genoeg om net zo vertrouwd te raken met de geschiedenis en de markante gebouwen van Baarn als met die van een stad als Rome. Dat is niet goed.

Toen werd ik uitgenodigd erover na te denken toe te treden tot het bestuur van de Historische Kring Baerne. Ik maakte kennis met een aantal bestuursleden, kreeg een rondleiding langs de archieven, de collectie en de bibliotheek. Daar kwam ik louter betrokken en enthousiaste mensen tegen die bezig waren met iets wat meer dan een hobby leek. Als ik al gearzeld had, was dat van korte duur: het werd een overtuigd 'ja'. Binnen het bestuur kreeg ik het secretariaat toebedeeld. Vandaar dat u mij op de foto ziet staan naast de vertrekkende secretaris: Klaas Boer. Ik wil Klaas bedanken voor de soepele overdracht en hoop snel net als hij mijn weg binnen de HKB te vinden. Dat ik daarbij Baarn beter leer kennen, is pure winst voor mij".

Tapijtfabriek Scheerenberg

De tapijtfabriek Scheerenberg werd opgericht in 1802 door de heer Rheinoud Scheerenberg, een man die een stevig stempel op Baarn zou drukken.

Hij was een ondernemer komende uit Amsterdam en schatrijk geworden door de handel met China.

Een van de velen die naar het groene Baarn kwamen om wat rust te zoeken. Maar erg rustig moet dat niet geweest zijn, want hij ging hier meteen aan de slag.

Hij begon in 1791 met het bouwen van het buitenhuis Peking, helemaal in pagodevorm. In 1793 volgde huize Canton. Beide huizen waren voorzien van kleurige Chinese accenten, voor een deel bestaande uit echte Chinese materialen. Met hun bonte kleuren en vergulde klokjes werd het een attractie voor veel dagjesmensen.

Scheerenberg was begaan met de Baarnse bevolking en liet ook een dorpschool bouwen aan de Hoofdstraat. Inmiddels was zo ongeveer half Baarn al in zijn bezit geraakt.

Hij trouwde in 1799 met Elisabeth Sara van Polanen, zij vestigden zich eerst in villa Peking, vanaf 1802 gingen zij wonen in het nieuwgebouwde Huis Schoonoord aan de Faas Eliaslaan.

In datzelfde jaar stichtte hij de Tapijtfabriek Baarn om de bevolking aan werk te helpen, want de werkloosheid was groot.

Hij begon met twee weefgetouwen en liet aan de Baarnse kinderen spinlessen geven, zodat zij in de fabriek konden werken en een paar centen verdienen. De kinderen kwamen van Baarn, Soest, Amersfoort, Muiderberg en Naarden. In 1817 was de zaak al uitgebreid tot 17 weefgetouwen.

De tapijten werden gemaakt van koeienhuiden, een afvalproduct van leerlooierijen. Zij kwamen via de Eem binnen en de geverfde tapijten werden door het Eemwater schoongespoeld, zodat de kleuren veel helderder werden.

Die tapijten waren nagenoeg onverslijtbaar, zij kostten maar een vijfde van een oosters tapijt, menig Baarns

huisgezin had er eentje. In 1807 telde de fabriek 300 arbeiders, de zaken gingen goed, voor de arbeiders werden ook woningen gebouwd.

Doordat de zaken voor de wind gingen werd er veel in de fabriek geïnvesteerd, de zaken groeiden Scheerenberg een beetje boven het hoofd en de fabriek werd overgedaan aan een maatschappij met als directeur de heer E.G.W. Cohen.

Naar verluid stond Rheinoud ook sterk onder de invloed van zijn zeer spijzieke

schoonmoeder, die hem van het grootste gedeelte van zijn kapitaal afhielp en hem tot aan de rand van de afgrond bracht.

In 1813 overleed zijn vrouw op de jonge leeftijd van 31 jaar. In 1827 gingen de zaken slecht, er werden veel schulden gemaakt en van de 25 weefgetouwen bleven er nog maar 7 over, de zaak leek het niet te redden. In 1835 werd de fabriek in Baarn opgeheven en gevestigd in Deventer onder de naam 'De Prins van Oranje', waar de zaak alsnog tot bloei kwam.

Kort na de dood van zijn vrouw verhuisde Scheerenberg naar Den Haag waar hij in 1834 als berooid burger overleed op 65-jarige leeftijd.

In Baarn raakten de spinnertjes in de vergetelheid, velen van die kinderen waren door hun ouders afgestaan om te werken in de fabriek, zij bleven moederziel alleen achter. Hun kinderen kan dat ten minste niet meer gebeuren, kinderarbeid is verboden.

In Baarn leeft de fabriek alleen nog voort in de herinnering en misschien hier en daar nog in een tapijt.

Jan van der Laan, 40-jarig HKB-jubileum

Jan van der Laan, geboren in Groningen, wist het al vroeg, zo rond zijn 10e jaar was hij al op zoek naar oude dingen. Vaak was hij te vinden in de polder, krabbend in de grond op zoek naar scherven van aardewerk, echo's uit het verleden.

Hij volgde een opleiding tot timmerman en kwam door zijn werk overal en nergens, wat mooi uitkwam voor zijn grote passie, de archeologie. Vele opgravingen heeft hij mogen meemaken, daar besteedde hij het grootste deel van zijn vakanties aan. Ook in Duitsland deed hij mee aan het afgraven van grafheuvels.

In 1977 ontmoette hij in Heerlen zijn vrouw Meta tussen de zandhopen tijdens een werkkamp waarbij een Romeins badhuis werd opgegraven. Zij woonde in Baarn, dus Jan verhuisde al snel naar haar flatje. In 1984 trouwden zij en betrokken hun huis aan De Schoener.

Jan werd al snel lid van de Historische Kring Baerne en met zijn ruime ervaring richtte hij de werkgroep archeologie op en maakte rapporten op van o.a. opgravingen op Pijnenburg. In Baarn deed hij aan verschillende opgravingen mee, bij de Pauluskerk, de Jumbo en bij de vondst van sporen van een boerderij uit de twaalfde eeuw. Zelfs resten uit de vroege Steentijd tot de 13e eeuw hielp hij onthullen. In 2020 kreeg hij hier een lintje voor.

Nu is hij alweer 40 jaar werkzaam bij de HKB. Als bestuurslid en als coördinator van de werkgroepen Archeologie en Genealogie, waarvoor hij tijdens de afgelopen jaarvergadering in het zonnetje werd gezet.

In Museum Flehite in Amersfoort is de Mannenzaal open voor het grote publiek

Op vrijdag 3 april 2026 openden de gordijnen en werden de bedden weer opgeschud. De Mannenzaal, een bijzondere erfgoedlocatie in de historische binnenstad van Amersfoort, ging na een grondige vernieuwing permanent open voor publiek.

De Mannenzaal, gebouwd in 1535, maakt deel uit van het eeuwenoude St. Pieters en Bloklands Gasthuis. Met haar 22 originele bedsteden is de zaal een zeldzaam voorbeeld van de historie van sociale zorg in Europa. Je loopt door een ruimte die nog bijna helemaal hetzelfde is als toen. Je ziet waar de mannen sliepen, leefden en hun dagen doorbrachten. Wie wil, kan zelfs in een speciaal geprepareerde bedstede ervaren hoe comfortabel zo'n slaapplek eigenlijk ligt.

Op vaste momenten zijn spelers van Stichting Levende Historie aanwezig. Zij nemen bezoekers mee naar het gasthuisleven rond 1900 en vertellen, als bewoners van toen, over hun leven, hun zorgen en hun hoop.

De Mannenzaal aan de Westsingel 47 in Amersfoort is geopend voor publiek van dinsdag t/m zondag van 12.00 – 16.00 uur.

Meer informatie op: www.mannenzaal.nl.

Meester Pluimprijs voor Wil Hordijk

Elk jaar wordt de Meester Pluimprijs door de Historische Kring Baerne uitgereikt aan een Baarnaar die zich op allerlei gebied verdienstelijk heeft gemaakt voor de geschiedenis van Baarn.

Tijdens de Algemene Vergadering op 31 maart overhandigde interim-voorzitter John Boers de Meester Pluimprijs aan Wil Hordijk. Hij legde in het kort uit waarom zij de prijs heeft gekregen:

"Je krijgt deze prijs als erkenning voor wat je hebt gedaan. Dat deed je door het schrijven van de boeken

"De Torens van Baarn" en "Baarnse

Horeca in historische panden". Voorts leverde je belangrijke bijdragen aan voor "Duizend jaar Baarn", "Baarn in de wereld, de wereld in Baarn" en in de "Baerne" en "Tussen Vecht en Eem".

Tevens was je co-auteur van het Historisch Verzamelalbum Baarn, wat een groot succes is geweest.

Dit was niet alles, want je verzorgde ook lezingen, acteerde tijdens "De Avond van de Baarnsche Geschiedenis" in vele historische rollen, maakte programma's voor Eemland 1 en was bij onze Kring van 2013 tot 2017 bestuurslid.

Kortom, met grenzeloos enthousiasme houd je de Baarnse geschiedenis levend."

Vervolgens overhandigde John Boers, met nogmaals de felicitaties, de Meester Pluimprijs aan Wil Hordijk. Wil bedankte de Historische Kring Baerne voor de prijs en nam de ketting met pluim en de bijbehorende oorkonde onder applaus van de aanwezige leden in ontvangst.

Verhalen van Baarn (Clasien Ouderdorp)

In de jaren 50 van de vorige eeuw werd gestart met de bouw van een grote nieuwe woonwijk op de Oosterhei. In 1957 kwam aan de Reigerstraat een winkelgalerij met 8 winkels. Een van deze winkels was de kruidenierszaak van de familie Blokker. Voor onze serie Verhalen van Baarn spraken we met Peter Blokker, zoon van kruidenier Piet Blokker. Peter vertelt over het reilen en zeilen van de kruidenierszaak. Hij vertelt welke rol de winkel in de buurt vervulde. Hoe klanten na sluitingstijd achteromkwamen en hoe zijn vader klanten steunde die weinig te besteden hadden. De winkel was ook de plek waar mensen zonder telefoonaansluiting terecht konden om te bellen, wat soms tot hilarische situaties leidde. Het is het verhaal van een betrokken winkelier, van saamhorigheid en van boodschappen doen in de tijd voor de opkomst van grote supermarkten.

April kindermaand in Museum Spakenburg

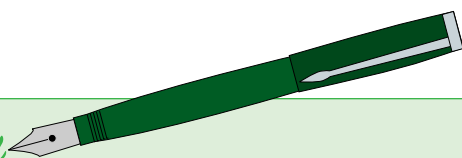
Op 1 april openden Rob van Muilekom, gedeputeerde van de Provincie Utrecht en Lauren Nagel, kinderburgemeester van Bunschoten-Spakenburg het vernieuwde buitenterrein van Museum Spakenburg. Om dit te vieren heeft het museum april uitgeroepen tot kindermaand en mogen kinderen van 4 tot en met 12 jaar de hele maand april gratis naar binnen, onder begeleiding van een betalende volwassene.

Op het vernieuwde terrein kunnen ze onder meer oudhollandse spelletjes spelen, zoals touwtjespringen, hinkelen en hoepelen. Ze kunnen ook zien hoe klederdracht staat, leren over de werking van een katrol en hoe je een echte koe moet melken. Voor april kindermaand is tevens een speciale speurtocht gemaakt waardoor het bezoek nóg leuker wordt!

Meer informatie over activiteiten (ook in de meivakantie), openingstijden en toegangsprijzen op www.museumspakenburg.nl

Agenda

- Tot 30 april** Tentoonstelling "Natuur door Baarnse Kunstenaars" in de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne
- 3 mei 11.00 uur** HKB-wandeling met gids langs de mooiste koetshuizen van Baarn. Kosten € 5 p.p. deelname voor leden HKB gratis. Opgeven bij: oppadinbaarn@historishekringbaerne.nl. U kunt zich voor deze wandeling nog aanmelden
- 17 mei 11.00 uur** HKB-wandeling met gids langs bijzondere plekken die verwijzen naar de Tweede Wereldoorlog in Baarn. Kosten € 5 p.p., deelname voor leden HKB gratis. Er zijn voor deze wandeling nog plaatsen vrij. Opgeven bij: oppadinbaarn@historishekringbaerne.nl
- 20 mei:** Opening tentoonstelling "Ja Mevrouw" in de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne.

